

Určenie vlastníckeho práva

Bratislava, máj 2015

UPOZORNENIE:

ÚDAJE UVEDENÉ V TEXTE SÚ INFORMAČNÉHO CHARAKTERU. ZHODA VŠETKÝCH OSOBNÝCH ÚDAJOV JE ČISTO NÁHODNÁ.

Určiť existenciu alebo neexistenciu práva, resp. právneho vzťahu je možné len prostredníctvom tzv. určovacej žaloby upravenej v § 80 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku.

Všeobecne o určovacej žalobe upravenej v § 80 Občianskeho súdneho poriadku

O určovaciu žalobu vo všeobecnosti ide vtedy, ak sa žalobca domáha, aby súd vyslovil, že tu právo, resp. právny vzťah je (pozitívna určovacia žaloba) alebo právo, resp. právny vzťah nie je (negatívna určovacia žaloba). Pozitívna určovacia žaloba je určovacia žaloba, v ktorej žalobca tvrdí pozitívny žalobný návrh (petit), teda žiada, aby súd vyslovil, že tu právo, resp. právny vzťah existuje. Negatívna určovacia žaloba je určovacia žaloba, v ktorej žalobca tvrdí negatívny žalobný návrh (petit), teda žiada, aby súd vyslovil, že tu právo, resp. právny vzťah neexistuje.

Určovacia žaloba predstavuje prostriedok ochrany právneho postavenia žalobcu spravidla predtým, než dôjde k porušeniu práva, resp. právneho vzťahu (nie tam, kde už právo bolo porušené) za účelom predísť ohrozeniu právneho postavenia žalobcu smerom do budúcnosti.

Funkciou určovacej žaloby je vniesť istotu do neistých právnych vzťahov, ak k náprave nemožno dospieť inak (napríklad iným druhom žaloby). Jej funkciou je teda prevencia, lebo na jej základe sa vytvára určitý právny rámec, ktorý je zárukou odvrátenia budúcich sporov účastníkov.

Vo všeobecnosti platí, že určovacia žaloba je opodstatnená tam, kde nie je možné žalovať na splnenie povinnosti upravenej v § 80 písm. b) Občianskeho súdneho poriadku. Z uvedeného pravidla existujú výnimky, konkrétne:

- v prípade, ak určovacia žaloba vytvára pevný základ pre právny vzťah účastníkov sporu a tým sa predíde riešeniu prípadným ďalším žalobám na splnenie;
- v prípade, ak určovacia žaloba účinnejšie než iné právne prostriedky, vystihuje obsah a povahu riešenia právneho vzťahu.

-

Obsahom určovacej žaloby môže byť len určenie, že tu existuje, resp. neexistuje právo (napríklad vlastnícke) alebo právny vzťah (napríklad zmluva). Určenie, či tu existuje alebo neexistuje právna skutočnosť (napríklad neplatnosti výpovede nájmu z bytu, skončenie pracovného pomeru, dražby alebo určenie doby splnenia) nemôže byť obsahom určovacej žaloby upravenej v § 80 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku.

Vo všeobecnosti platí, že určovacou žalobou môže súd určiť existenciu alebo neexistenciu práva, resp. právneho vzťahu ku dňu vyhlásenia rozsudku (nie do minulosti alebo do budúcnosti). Z uvedeného pravidla však existujú výnimky, konkrétne:

- v podobe určenia, že žalovaný nespĺnil podmienky na vydanie osvedčenia o držbe (určenie smeruje do minulosti);
- v podobe určenia, že určitá osoba bola ku dňu smrti vlastníkom určitej veci (určenie smeruje do minulosti).

Určiť existenciu alebo neexistenciu práva, resp. právneho vzťahu je možné len prostredníctvom tzv. určovacej žaloby upravenej v § 80 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku.

Všeobecne o určovacej žalobe upravenej v § 80 Občianskeho súdneho poriadku

O určovaciu žalobu vo všeobecnosti ide vtedy, ak sa žalobca domáha, aby súd vyslovil, že tu právo, resp. právny vzťah je (pozitívna určovacia žaloba) alebo právo, resp. právny vzťah nie je (negatívna určovacia žaloba). Pozitívna určovacia žaloba je určovacia žaloba, v ktorej žalobca tvrdí pozitívny žalobný návrh (petit), teda žiada, aby súd vyslovil, že tu právo, resp. právny vzťah existuje. Negatívna určovacia žaloba je určovacia žaloba, v ktorej žalobca tvrdí negatívny žalobný návrh (petit), teda žiada, aby súd vyslovil, že tu právo, resp. právny vzťah neexistuje.

Určovacia žaloba predstavuje prostriedok ochrany právneho postavenia žalobcu spravidla predtým, než dôjde k porušeniu práva, resp. právneho vzťahu (nie tam, kde už právo bolo porušené) za účelom predísť ohrozeniu právneho postavenia žalobcu smerom do budúcnosti.

Funkciou určovacej žaloby je vniesť istotu do neistých právnych vzťahov, ak k náprave nemožno dospieť inak (napríklad iným druhom žaloby). Jej funkciou je teda prevencia, lebo na jej základe sa vytvára určitý právny rámec, ktorý je zárukou odvrátenia budúcich sporov účastníkov.

Vo všeobecnosti platí, že určovacia žaloba je opodstatnená tam, kde nie je možné žalovať na splnenie povinnosti upravenej v § 80 písm. b) Občianskeho súdneho poriadku. Z uvedeného pravidla existujú výnimky, konkrétne:

- v prípade, ak určovacia žaloba vytvára pevný základ pre právny vzťah účastníkov sporu a tým sa predíde riešeniu prípadným ďalším žalobám na plnenie;
- v prípade, ak určovacia žaloba účinnejšie než iné právne prostriedky, vystihuje obsah a povahu riešenia právneho vzťahu.

Obsahom určovacej žaloby môže byť len určenie, že tu existuje, resp. neexistuje právo (napríklad vlastnícke) alebo právny vzťah (napríklad zmluva). Určenie, či tu existuje alebo neexistuje právna skutočnosť (napríklad neplatnosti výpovede nájmu z bytu, skončenie pracovného pomeru, dražby alebo určenie doby splnenia) nemôže byť obsahom určovacej žaloby upravenej v § 80 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku.

Vo všeobecnosti platí, že určovacou žalobou môže súd určiť existenciu alebo neexistenciu práva, resp. právneho vzťahu ku dňu vyhlásenia rozsudku (nie do minulosti alebo do budúcnosti). Z uvedeného pravidla však existujú výnimky, konkrétne:

- v podobe určenia, že žalovaný nespĺnil podmienky na vydanie osvedčenia o držbe (určenie smeruje do minulosti);
- v podobe určenia, že určitá osoba bola ku dňu smrti vlastníkom určitej veci (určenie smeruje do minulosti).

Naliehavý právny záujem na požadovanom určení je daný predovšetkým tam:

- kde by bez tohto určenia bolo ohrozené právo žalobcu;
- kde by bez tohto určenia sa stalo postavenie žalobcu neistým;
- kde určenie existencie práva, resp. právneho vzťahu, o ktoré v konaní ide priaznivo, resp. nepriaznivo ovplyvní postavenie žalobcu voči žalovanému (napríklad v založení možnosti uplatnenia vlastného vynútitel'ného práva k predmetu určenia zo zákona, prípadne zo záväzkového vzťahu).

Naliehavý právny záujem na požadovanom určení nie je daný:

- spravidla tam, kde je možné žalovať priamo na splnenie povinnosti;
- ak vyriešenie určitej otázky neznamená úplné vyriešenie obsahu spornosti daného právneho vzťahu;
- ak požadované určenie má povahu (len) predbežnej otázky vo vzťahu k posúdeniu, či tu existuje alebo neexistuje právo, resp. právny vzťah.

Naliehavý právny záujem pri žalobách o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam (výber z rozhodovacej praxe súdov):

- žalobca má naliehavý právny záujem na určení, že je vlastníkom (spoluvlastníkom) nehnuteľnosti vždy vtedy, ak žalovaný je zapísaný v katastri nehnuteľnosti ako vlastník (lebo rozhodnutie súdu môže byť podkladom pre vykonanie zmeny v katastri nehnuteľnosti);
- žalobca má naliehavý právny záujem na určení, že je vlastníkom nehnuteľnosti, ak popri ňom je v katastri nehnuteľnosti ako vlastník zapísaný žalovaný (tzv. duplicitné zápisy v katastri nehnuteľnosti);
- vlastníkom nehnuteľnosti má naliehavý právny záujem na určení, že je vlastníkom aj vtedy, ak nehnuteľnosť dosiaľ nebola evidovaná v katastri nehnuteľnosti;
- kto je dedičom (do úvahy prichádzajúcim) poručiťeľa, má naliehavý právny

- záujem na určení, že určitá nehnuteľnosť patrí do dedičstva po poručiteľovi (a to aj proti osobe, ktorá nie je poručiteľovým dedičom);
- žalobca má naliehavý právny záujem na určení, že žalovaný je vlastníkom nehnuteľnosti, ak by vyhovením žalobe došlo k priaznivému ovplyvneniu jeho právneho postavenia v tom smere, že by mal právo na prednostný prevod nehnuteľnosti (bytu, nebytového priestoru) do vlastníctva;
 - menšinový podielový spoluvlastník má pri spornosti otázky, kto je spoluvlastníkom väčšinového podielu na spoločnej veci, naliehavý právny záujem na určení, kto je väčšinovým spoluvlastníkom;
 - nájomca pozemku, na ktorom sa nachádza jeho stavba, má naliehavý právny záujem na určení, kto je vlastníkom (spoluvlastníkom) tohto pozemku;
 - ak žalobca žaloval o určenie, že žalovaný nie je vlastníkom nehnuteľnosti (negatívny určovací návrh) a súčasne, aj o určenie, že tá istá nehnuteľnosť patrí do dedičstva po jeho právnom predchodcovi (pozitívny určovací návrh), tak platí, že jeho naliehavý záujem nie je daný pri negatívnom určení.

Žaloby, ktoré nemajú charakter určovacích žalôb podľa § 80 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku

Žalôb, ktoré nemajú charakter určovacích žalôb upravených v § 80 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku, poznáme viacero. Pre tieto žaloby je typické, že pri nich na rozdiel od určovacích žalôb upravených v § 80 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku nie je potrebné preukazovať naliehavý právny záujem, nakoľko ten vyplýva priamo z právneho predpisu. Medzi žaloby, ktoré nemajú charakter určovacích žalôb upravených v § 80 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku patria vo všeobecnosti žaloby, ktorých predmetom nie je určenie, či tu právo, resp. právny vzťah je alebo nie.

Konkrétne medzi žaloby, ktoré nemajú charakter určovacích žalôb podľa § 80 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku patria:

- žaloby o určenie existencie, resp. neexistencie právnej skutočnosti (žaloba o určenie neplatnosti výpovede z nájmu bytu; žaloba o určenie neplatnosti skončenia pracovného pomeru; žaloba o neplatnosť dražby a pod);
- iné žaloby o určenie (ide o žaloby, ktoré zákon vyslovene pripúšťa – žaloba o neplatnosť osvedčenia o dedičstve; žaloba o určenie, že žalobca má za vypratanie bytu právo na bytovú náhradu, žaloba o určenie neplatnosti notárskej zápisnice a pod);
- žaloby podané na základe odkazu súdu, resp. iného orgánu (napríklad žaloba dediča, ktorého dedičské právo sa v dedičskom konaní javí ako menej pravdepodobne podaná po márnom pokuse o zmier);
- žaloby, ktoré nemajú povahu určovacích žalôb (žaloba o náhrade prejavu vôle v zmysle § 161 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku, žaloba o určenie užívania spoločnej veci podľa § 139 ods. 2 Občianskeho zákonníka, žaloba o zrušenie uznesenia o schválení zmiaru a pod).

VZOR: Žaloba o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti

Okresný súd Humenné
Laborecká č. 17
066 34 Humenné

Žalobca v 1. rade: Natália Oklamaná, nar. 26.09.1962 bytom Májová 123, 068 01 Medzilaborce, štátna príslušnosť SR
(ďalej len „žalobca v 1. rade“)

Žalobca v 2. rade: Slávko Oklamaný, nar. 02.10.1958, bytom Májová 123, 068 01 Medzilaborce. štátna príslušnosť SR
(ďalej len „žalobca v 2. rade“)

Žalovaný: Ing. Aladár Chytrý, nar. 24.12.1968, Stakčínska 1234, 069 01 Snina, štátna príslušnosť SR

Informatívna poznámka:

Príslušným na prejednanie žaloby o určenie vlastníckeho práva na základe vydržania k nehnuteľnej veci je okresný súd, v obvode ktorého sa nehnuteľnosť nachádza (§ 88 ods. 1, písm. h) Občianskeho súdneho poriadku).

Žaloba o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti vydržaním

I.

Dňa 9. septembra 2000 sme so žalovaným uzavreli kúpnu zmluvu, ktorou nám žalovaný ako predávajúci previedol do bezpodielového spoluvlastníctva manželov nehnuteľnosť, a to drevenú chatu č. 123 spolu s pozemkom parc. č. 321/1 o výmere 250 m², zapísané na LV č. 1234 v k. ú. Runina, obec RUNINA, okres Snina, vedeným Okresným úradom Snina, katastrálny odbor, za kúpnu cenu 300 000 Sk (9958,18 €). Kúpnu cenu sme žalovanému vyplatili v deň podpísania kúpnej zmluvy, kedy sme obdržali od chaty kľúče, a odvtedy nehnuteľnosti pokojne a dobromyseľne, ako svoje užívame. Doteraz sme investovali do predmetných nehnuteľností cca 250 000 Sk (8298,48 €)

Dôkaz: Kúpna zmluva zo dňa 09.09.2000
Výsluch účastníkov
Doklady o prestavbe chaty

II.

V mesiaci január 2014 sme požiadali Okresný úrad Snina, katastrálny odbor o výpis z katastra nehnuteľností, a na naše prekvapenie sme zistili, že žalovaný je stále

vedený ako vlastník predmetných nehnuteľností. Žalovaný sa pri uzatváraní kúpnej zmluvy 9. septembra 2000 písomne zaviazal, že všetky potrebné záležitosti spojené s registráciou kúpnej zmluvy v katastri nehnuteľností v Snine zariadi, vrátane zaplataenia príslušných poplatkov. Spoliehali sme sa na jeho serióznosť a po celú takmer štrnásťročnú dobu sme boli v dobrej viere, že prevod sa uskutočnil, a že sme bezpodielovými spoluvlastníkmi predmetných nehnuteľností.

Dôkaz: Výsluch účastníkov

Výpis z katastra nehnuteľností, LV č. 1234

III.

Na základe uvedeného a vzhľadom na to, že uplynutím desaťročnej pokojnej, nepretržitej a dobromyseľnej držby sme nadobudli k predmetným nehnuteľnostiam vlastnícke právo vydržaním, navrhujeme, aby súd po vykonanom dokazovaní vydal tento

r o z s u d o k :

Súd určuje, že bezpodielovými spoluvlastníkmi drevenej chaty č. 123 spolu s pozemok parc. č. 321/1 o výmere 250 m², zapísané na LV č. 1234 v k. ú. Runina, obec RUNINA, okres Snina, vedeným Okresným úradom Snina, katastrálny odbor, sú žalobca v 1. rade a žalobca v 2. rade.

Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi v 1. rade a žalobcovi v 2. rade náhradu trov konania do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

V Medzilaborciach, 01.08.2014

Natália Oklamaná

Slávko Oklamaný

VZOR: Žaloba o určenie vlastníckeho práva k hnuteľnej veci

Okresný súd Humenné
Laborecká č. 17
866 34 Humenné

Žalobca: Slávko Oklamany, nar. 02.10.1958, bytom Májová 123, 068 01
Medzilaborce, štátna príslušnosť SR
(ďalej len „žalobca“)

Žalovaný: Ing. Aladár Chytrý, nar. 24.12.1968, Stakčinska 1234, 069 01 Snina,
štátna príslušnosť SR
(ďalej len „žalovaný“)

Informatívna poznámka:

Miestna príslušnosť súdu na prejednanie žaloby o určenie vlastníckeho práva k hnuteľnej veci sa riadi podľa všeobecných ustanovení o miestnej príslušnosti, teda podľa § 84 a 85 Občianskeho súdneho poriadku

Žaloba o určenie vlastníckeho práva k hnuteľnej veci

I.

Dňa 05.05.2014 som žalovanému na základe kúpnej zmluvy predal vozidlo značky Škoda Octavia, evidenčné číslo: BA123AA (ďalej len „osobný automobil“).

Dôkaz: kúpna zmluva zo dňa 05.05.2014
Kópia osvedčenia o evidencii motorového vozidla

II.

Od apríla 2014 do augusta 2014 som z dôvodu silnej závislosti na drogách trpel takou duševnou poruchou, ktorá má robila neschopným na akékoľvek právne úkony, teda aj na predaj osobného automobilu. Povaha a následky tejto duševnej poruchy sú detailne popísané v lekárskom posudku zo dňa 02.02.2014. V období od 06.06.2014 do 08.08.2014 som podstúpil liečbu v Centre pre drogovu závislých na psychiatrickej klinike v Michalovciach a momentálne som úplne zdravý.

Dôkaz: Lekársky posudok zo dňa 02.02.2014
Prepúšťacia správa zo dňa 08.08.2014

III.

Vzhľadom na skutočnosti mnou uvedené v bodoch I. a II. je kúpna zmluva uzavretá dňa 05.05.2014 v zmysle § 38 ods. 2 Občianskeho zákonníka absolútne neplatná, preto vlastnícke právo k osobnému vozidlu nemohlo byť prevedené na žalovaného, ktorý je v súčasnosti uvedený v registri vozidiel ako jeho výlučný vlastník. So zreteľom na tieto skutočnosti je preto nevyhnutné, aby súd vydal tento

r o z s u d o k :

Kúpna zmluva uzavretá dňa 05.05.2014 medzi žalobcom a žalovaným je neplatná. Výlučným vlastníkom osobného vozidla, značky Škoda Octavia, evidenčné číslo: BA123AA, je žalobca.

Žalovaný je povinný nahradiť žalobcovi náhradu trov konania do troch dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

V Bratislave, 01.08.2014

Slávko Oklamany

Zdroj:

platné právne predpisy Slovenskej republiky
zák. č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov
internet: www.epi.sk, www.najpravo.sk